

การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนา

การศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม

THE EVALUATION OF MASTER OF EDUCATION PROGRAM IN
EDUCATIONAL ADMINISTRATION AND DEVELOPMENT,
NAKHON PHANOM UNIVERSITY

¹จารุวรรณ เขียวน้ำขุม และ ²สุมาลี ศรีพุทธรินทร์

¹Jaruwan Kheawnamchum and ³Sumalee Sriputtarin

มหาวิทยาลัยนครพนม, ประเทศไทย

Nakhon Phanom University, Thailand

¹jaruwannpu@hotmail.com

Received: May 26, 2023; Revised: July 25, 2023; Accepted: August 21, 2023

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรและเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการปรับปรุงหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม การประเมินหลักสูตร ใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP ของสตีฟเฟิลบีม เพื่อประเมินปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรใน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 14 คน นักศึกษา จำนวน 92 คน มหาบัณฑิต จำนวน 36 คน ผู้ใช้มหาบัณฑิต 36 คน รวมทั้งสิ้น 178 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินหลักสูตร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม โดยภาพรวมและรายด้าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านบริบทและด้านผลผลิต 2) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้ ด้านบริบท ควรมีความสอดคล้อง

¹ อาจารย์ ดร. สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

กับสถานการณ์ปัจจุบัน ภายใต้การจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาโควิด -19 ซึ่งนักศึกษาต้องได้รับความรู้จากบทเรียนและอาจารย์ที่ให้ความรู้ตรงตามหลักสูตร สอดคล้องกับสภาพการบริหารการศึกษาในปัจจุบันบริบทของหลักสูตรควรออกแบบมาเพื่อให้ นักศึกษาเป็นผู้บริหารการศึกษาที่มีความสามารถในการบริหารการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านปัจจัยนำเข้า ผู้ใช้มีบทบาทที่ต้องการให้หลักสูตรมีเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร ภาวะ ผู้นำทางวิชาการ การวางตัวในสังคมให้มีความเข้มข้นมากยิ่งขึ้น และด้านกระบวนการ ควรมี กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการจัดระบบการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ กระบวนการเป็นไปตามหลักการของหลักสูตรที่กำหนดดีอยู่แล้ว กระบวนการสำเร็จการศึกษาควร กำหนดให้ชัดเจน

คำสำคัญ: การประเมินหลักสูตร, บริหารและพัฒนาการศึกษา

Abstract

This research was the Evaluation of Master of Educational Administration and Development, Nakhon Phanom University. The proposes of the study were to evaluate the context, input, process and outcomes of the curriculum by using Stufflebeam's CIPP model. The samples group were 14 lecturers, 92 students, 36 master's degrees, and 36 users a total of 178 people. The instrument was the curriculum evaluation form for the Educational Administration and Development, M.Ed., NPU. The statistics employed were frequency, percentage, mean, and standard deviation. The results of the study revealed that: 1) The evaluation of the revised curriculum of the Educational Administration and Development, M.Ed. degree of the graduate school was appropriate at the highest level. When considering each aspect, the highest appropriate aspects ranking in order of mean from high to low were input, process, context and outcome. 2) The suggestions for the evaluation of the revised curriculum of the Educational Administration and Development, M.Ed. were as follows; the context – the program should develop new subjects or revise the subject contents to achieve the present situations; the teaching and learning in the Coronavirus which students must acquire knowledge from lessons and teachers who provide knowledge according to the curriculum and accordance with the educational administration conditions Currently, the course context should be designed for students to be effective managers of education. The input factor; users want the course to be about personality development, academic leadership and socializing. The process factor; there

should be a variety of learning management processes and there is a learning system systematic teaching. The process follows the principles of a well-defined curriculum. The graduation process should be clearly defined.

Keywords: Curriculum Evaluation, Educational Administration and Development

บทนำ

นโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563 -2570 เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาระบบอุดมศึกษาของประเทศให้เกิดเป็นพลังในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศที่สอดคล้องกับทิศทางของยุทธศาสตร์ชาติ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้ออกแบบให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการดำเนินงานในลักษณะแพลตฟอร์ม (Platform) ความร่วมมือ ตามเป้าประสงค์ของการพัฒนาประเทศ โดยดำเนินงานควบคู่ไปกับการปฏิรูประบบ (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2562) สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยนครพนม ที่เน้นการพัฒนาให้ทันต่อสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ภายใต้พันธกิจด้านการเรียนการสอน เพื่อพัฒนากำลังคนที่มีความรู้ความสามารถ และคุณธรรม จริยธรรมภายใต้บริบทความหลากหลายภายใต้บริบทความหลากหลายทางวัฒนธรรมและสังคม ของประเทศกลุ่มอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนกลางที่มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะ และ ความรับผิดชอบ สามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (รายงานประจำปี 2563 มหาวิทยาลัยนครพนม, 2563)

ปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษามีภารกิจหลักที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การผลิตบัณฑิต มีสถาบันหลายแห่งที่มีหลักสูตรผลิตผู้บริหารการศึกษาทั้งในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก รวมทั้งคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนมได้เล็งเห็นความจำเป็นในการเพิ่มโอกาสให้กับนักการศึกษา ครู อาจารย์ ผู้บริหารการศึกษา ศึกษาในเทศก์ และผู้ที่มีความประสงค์จะพัฒนาตนเองเพิ่มพูนความรู้ในด้านการบริหารและพัฒนาการศึกษา จึงได้เปิดหลักสูตรหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม ขึ้นในปี พ.ศ.2556 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ให้มีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์และคุณธรรมเป็นผู้นำทางการศึกษาที่ดีโดยให้สถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบการบริหารและการพัฒนาหลักสูตร รักษามาตรฐานการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาระดับรองวิทยฐานะ และการบริหารงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ กำหนดตัวบ่งชี้ด้านมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของคณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงต้องพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยปรับปรุงมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเป็นระยะ ๆ และมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุก 5 ปี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) การประเมินนี้เป็นการวัดความกระตือรือร้นความเข้าใจความจำเป็นการวางแผนหลักสูตรการพัฒนาหลักสูตรและการประเมิน

หลักสูตร(Madaus and Stufflebeam,1988.) ซึ่งมีความสำคัญมากเพราะเป็นกระบวนการเก็บข้อมูลเพื่อนำมาใช้ ในการตัดสินใจเลือกที่ดีกว่าเดิม (Shinkfield and Stufflebeam,1995.) หรือเป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาใช้ตัดสินใจเกี่ยวกับประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพของหลักสูตรรวมถึงสิ่งที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตรนั้น (สุเทพ อ่วมเจริญ, 2555) อีกทั้งยังเป็นการประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และประเมินว่าผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติและคุณสมบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรนั้นหรือไม่ (กาญจนา คุณารักษ์, 2549) ขณะที่มหาวิทยาลัยซึ่งเป็นผู้ผลิตบัณฑิตจะต้องมีการควบคุมคุณภาพการผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยการควบคุมคุณภาพของหลักสูตรเมื่อใช้หลักสูตรไปช่วงระยะเวลาหนึ่งจะต้องมีการประเมินหลักสูตรเพื่อพิจารณาหาคุณภาพของหลักสูตร ซึ่งในการประเมินหลักสูตรนั้นจะมีแนวคิดและวิธีในการประเมินที่หลากหลาย เช่น วิธีการประเมินตามวัตถุประสงค์ของไทเลอร์ (Tyler) วิธีการประเมินของโพรวัส (Provus) (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2553) วิธีการประเมินเพื่อการตัดสินใจของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 2000) ที่กล่าวว่าวัตถุประสงค์ที่สำคัญที่สุดของการประเมินไม่ใช่เพื่อการพิสูจน์แต่เพื่อการปรับปรุง

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ได้เปิดสอนหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง 2556) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 และได้ปรับปรุงในปี 2561 ตามแนวทางปฏิบัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 สอดคล้องกับประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 ที่ได้กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพตามมาตรฐานที่คณะกรรมการอุดมศึกษากำหนดไว้ ประกอบกับข้อมูลสารสนเทศ ที่ได้จากการประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จึงเป็นที่มาของ การประเมินหลักสูตรจึงเป็นส่วนที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อคุณภาพของหลักสูตร เพราะการประเมินหลักสูตรจะทำให้รู้คุณค่าของหลักสูตรว่าเป็นอย่างไร ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคมจริงหรือไม่ ข้อมูลที่ได้จากการประเมินหลักสูตรเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพสูงขึ้น ปัจจุบันของสาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา คือ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) ซึ่งครบกำหนดการปรับปรุงในปี พ.ศ. 2566 เพื่อพัฒนาหลักสูตรให้สามารถเปิดรับนักศึกษาในปีการศึกษา 2566 สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษาจึงได้ดำเนินวิจัยประเมินหลักสูตรฯ โดยใช้รูปแบบซีป (CIPP) เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนภายในสาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อความเชื่อมั่นในการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยต่อไป

ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำวิจัย เรื่อง การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม จะเป็นประโยชน์ต่อสาขาวิชาในการนำไปประกอบการพิจารณาตัดสินใจในการดำเนินงาน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2566 ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) และมาตรฐานวิชาชีพให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

- เพื่อประเมินบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต ของหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม
- เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการปรับปรุงหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม โดยมีรายละเอียดตามขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วย อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 15 คน นักศึกษารุ่นที่ 12 และ รุ่นที่ 13 จำนวน 120 คนที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2564 บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2563 จำนวน 60 คน ผู้ใช้มหาบัณฑิต จำนวน 60 คน รวมประชากรทั้งหมด 255 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 14 คน นักศึกษา จำนวน 92 คนที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2564 มหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2563 จำนวน 36 คน ผู้ใช้มหาบัณฑิต 36 คน รวมทั้งสิ้น 178 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970.) และได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม สำหรับใช้สอบถามกับอาจารย์ประจำหลักสูตร นักศึกษา มหาบัณฑิต และผู้ใช้มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 แบบประเมินหลักสูตร เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ เนื้อหาแบ่งเป็น 4 ด้าน ตามรูปแบบการประเมินแบบ CIPP

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม หลังจากนั้นนำแบบสอบถามผ่านกระบวนการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมิน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.60-1.00 ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.98

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ นำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียงท้ายตาราง การวิเคราะห์ผลการประเมินหลักสูตรฯ โดยการนำมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จำแนกเป็นภาพรวมรายด้านและนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียงท้ายตาราง และวิเคราะห์ข้อเสนอแนะการประเมินหลักสูตรฯ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา และนำเสนอในรูปแบบการเขียนเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

1. การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม โดยภาพรวมและรายด้าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านบริบท และด้านผลผลิต นำเสนอในรูปแบบตารางสรุปผล ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม โดยภาพรวม

การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านบริบท	4.52	.42	มากที่สุด
2. ด้านปัจจัยนำเข้า	4.58	.39	มากที่สุด
3. ด้านกระบวนการ	4.54	.41	มากที่สุด
4. ด้านผลผลิต	4.51	.42	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.54	.32	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการประเมินหลักสูตรฯ โดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านบริบท และด้านผลผลิต เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน จะได้ผลการประเมินหลักสูตรในแต่ละด้านสรุปผล ดังนี้

ผลการประเมินหลักสูตรฯ ด้านบริบท โดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดทุกข้อ เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ หลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน รองลงมาคือหลักสูตรเป็นที่ต้องการของวิชาชีพบริหารการศึกษา และหลักสูตรเป็นประโยชน์ต่อการบริหารการศึกษาของประเทศ และส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ หลักสูตรสอดคล้องกับเทคโนโลยีดิจิทัล นวัตกรรมการศึกษาและการเปลี่ยนแปลง

ผลการประเมินหลักสูตรฯ ด้านปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดทุกข้อ เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ อาจารย์ประจำหลักสูตรเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถตรงกับศาสตร์ของสาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา รองลงมาคือ อาจารย์พยายามส่งเสริมให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์ มีภาวะผู้นำทางวิชาการ และกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ และอาจารย์ประจำหลักสูตรมีคุณสมบัติตามมาตรฐานวิชาชีพ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้เข้าศึกษามีความรู้พื้นฐาน ประสบการณ์ทางสาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษาเพียงพอกับการเรียน

ผลการประเมินหลักสูตรฯ ด้านกระบวนการ โดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดทุกข้อ เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ อาจารย์ใช้วิธีสอนที่หลากหลาย เช่น การอภิปราย การนำเสนอ การศึกษาค้นคว้า ฯลฯ รองลงมา คือ ผู้เรียนมีโอกาสประเมินผลการสอนของอาจารย์หลากหลายช่องทาง และมีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ส่งเสริมให้นักศึกษา ผู้ใช้มหาบัณฑิตมีส่วนร่วมต่อการบริหารจัดการหลักสูตร

ผลการประเมินหลักสูตรฯ ด้านผลผลิต โดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม รองลงมาคือ ด้านทักษะการบริหารการศึกษา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านความรู้ และด้านทักษะทาง ปัญญา ส่วนด้านที่มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด คือ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ

3. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับการประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

3.1 ด้านบริบท ควรมีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งนักศึกษาที่ได้เรียนต้องได้รับความรู้จากบทเรียน และอาจารย์ที่ให้ความรู้ตรงตามหลักสูตร สอดคล้องกับสภาพการบริหารการศึกษา ในปัจจุบัน บริบทของหลักสูตรควรออกแบบมาเพื่อให้นักศึกษาเป็นผู้บริหารการศึกษาที่มีความสามารถ ในการบริหารการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้การจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา โควิด -19

3.2 ด้านปัจจัยนำเข้า ต้องการให้หลักสูตรมีเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลิกภาพ การวางตัวในสังคมให้มีความเข้มข้นมากยิ่งขึ้น รวมถึงภาวะผู้นำทางวิชาการ การใช้สื่อดิจิทัลสำหรับผู้บริหาร

3.3 ด้านกระบวนการ มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการจัดระบบการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ กระบวนการเป็นไปตามหลักการของหลักสูตรที่กำหนดดีแล้ว แต่ควรกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการให้นักศึกษาเกิดความสะดวกต่อการศึกษาค้นคว้าให้มากขึ้น กระบวนการสำเร็จการศึกษาควรกำหนดให้ชัดเจน

3.4 ด้านผลผลิต (คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษา) ต้องการให้หลักสูตร มีการอบรมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้บริหาร และการใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับผู้บริหาร

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยการประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและ พัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัยนครพนม มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและ พัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัยนครพนม จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า โดยภาพหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า หลักสูตรที่ปรับปรุง พ.ศ. 2561 นั้น สาขาวิชามุ่งพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นผู้นำที่มีความรู้เชิงทฤษฎีควบคู่กับการปฏิบัติ มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ประยุกต์ใช้ความรู้และนำไปสู่การพัฒนาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงภายในประเทศ อนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง และสากล อีกทั้งได้ให้ความสำคัญของการพัฒนาศักยภาพ ผู้บริหารการศึกษาให้มีคุณภาพปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้เป็นหลักสูตรพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา/ผู้บริหาร การศึกษาให้มีคุณลักษณะและสมรรถนะความเป็นนักบริหารการศึกษามีอาชีพ มีภาวะผู้นำที่สอดคล้องกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงของบริบทและแนวโน้มที่เปลี่ยนไป เป็นการประยุกต์ศาสตร์ การบริหาร การศึกษาเข้ากับศาสตร์สหวิทยาการด้านต่างๆ และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง ตามแนวคิดของดอลล์ (Doll, 1974) ที่กล่าวถึงลักษณะของหลักสูตรที่ดีไว้ว่าเนื้อหาจะต้องสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน เน้นคุณภาพที่ยั่งยืนและความสำคัญของเนื้อหาโดยพิจารณาว่าเนื้อหานั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วแค่ไหน ต้องบรรจุเนื้อหาที่ทันสมัยอยู่เสมอในหลักสูตร และต้องสอนในสิ่งที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้และนำไปใช้ได้ ในสังคมของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของสำเร็จ อ่อนสัมพันธ์(2560) ได้ทำวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน และอาจารย์ประจำหลักสูตร ให้ความเห็นว่าการดำเนินการหลักสูตรด้านบริบทในภาพรวมมีความสอดคล้องและเหมาะสมกับนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศและของมหาวิทยาลัยมหาบัณฑิตและนักศึกษามีความเห็นว่าการประเมินหลักสูตรด้านบริบทในภาพรวมและรายด้าน มีความเหมาะสมสอดคล้องในระดับมากที่สุด อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของภารดี อนันต์นาวิ (2558) ได้ทำวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยบูรพา ผลการวิจัย พบว่า การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาระดับปริญญาโท พ.ศ.2554 มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามอันดับ คือ ด้านผลผลิต ด้านผลลัพธ์ และด้านกระบวนการ ด้านปัจจัยนำเข้า มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1.1 ผลการประเมินหลักสูตรฯ ด้านบริบท โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดเป็นเพราะว่า หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561 มีการปรับปรุงมาจากหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) และพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของมหาบัณฑิตและผู้ใช้มหาบัณฑิต ผ่านการพิจารณาเห็นชอบจากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่มีความรู้ในสาขาวิชาเป็นอย่างดี ดังนั้น วัตถุประสงค์ของหลักสูตรจึงมีความสอดคล้องและครอบคลุมตรงกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม หลักสูตร ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นนักบริหารการศึกษาที่มีคุณภาพ และเป็นที่ยอมรับจากสังคม เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ครอบคลุมมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพตามข้อบังคับคุรุสภา อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของมารุต พัฒนาผล (2562) ที่กล่าวไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตรที่มีระเบียบวิธีชัดเจน นำมาซึ่งคุณภาพการจัดการศึกษาและคุณภาพของผู้เรียน และยังสอดคล้องกับแนวคิดของพิสนุ พงศ์ศรี (2550) ที่กล่าวไว้ว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ดีต้องมีความชัดเจน มาจากข้อมูลพื้นฐานที่ถูกต้อง ครอบคลุม สามารถพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนครบทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย อย่างสมดุลกัน และมีความยืดหยุ่นเปลี่ยนแปลงได้ตามสภาพการณ์และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพจนีย์ มั่งคั่ง และคณะ (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง ปี พ.ศ.2559) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์ ผลการวิจัย พบว่า ผลการประเมินด้านบริบทของหลักสูตรมีความเหมาะสมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

1.2 ผลการประเมินหลักสูตรฯ ด้านปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด เนื่องจากการกำหนดเป้าหมายในการผลิตบัณฑิตของสาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษามีความชัดเจน มีกรรมการบริหารหลักสูตร ฯ ที่มีคุณภาพ กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตที่คาดหวังและกำกับคุณภาพ การผลิตบัณฑิตอย่างต่อเนื่อง มีการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาของหลักสูตรฯ ที่กล่าวว่า มุ่งพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นผู้นำที่มีความรู้เชิงทฤษฎีควบคู่กับการปฏิบัติ มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ ประยุกต์ใช้ความรู้และนำไปสู่การพัฒนาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงภายในประเทศ อนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง และสากล อีกทั้งยังสอดคล้องกับทาบ (Taba, 1962) ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรว่าจำเป็นต้องมีการวินิจฉัยความต้องการเป็นอันดับแรก เพื่อกำหนดเนื้อหาหลักสูตร ต้องเลือกเครื่องมือ จัดลำดับวิธีการจัดการเรียนการสอนที่จะสร้างประสบการณ์เกี่ยวกับ เนื้อหาตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของบงกช เอี่ยมชื่น (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2550) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ปรัชญา วัตถุประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหา อาจารย์ มีความเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉรา เทียนทอง (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการพยาบาลควบคุมการติดเชื้อ โรงเรียนพยาบาลรามธิบดี ผลการวิจัย พบว่า การประเมินหลักสูตรฯ ด้านปัจจัยนำเข้า มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

1.3 ผลการประเมินหลักสูตรฯ ด้านกระบวนการ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด เป็นเพราะว่าหลักสูตรมีการกำหนดกระบวนการ วิธีวัดและเครื่องมือวัดมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนแจ้งเกณฑ์การประเมินผลที่เหมาะสมกับลักษณะของรายวิชา สอน ครอบคลุมเนื้อหาตามที่ระบุไว้ในแผนการสอน จัดกิจกรรมและส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ หลักสูตรมีการ ดำเนินการบริหารหลักสูตรเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และยังสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 และยังสอดคล้องกับขันธ์ ๓๓๓๓ (๒๕๕๐) ที่กล่าวว่า หลักสูตรที่ดีควรมี กิจกรรม กระบวนการ และเนื้อหาสาระของเรื่องที่สอนบริบูรณ์ เพียงพอที่จะช่วยให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และพัฒนาการเรียนของผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน บอกแนวทางด้านสื่อการสอน การใช้สื่อ การวัดและประเมินผลไว้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของลัดดาวลัย เพชรโรจน์ (๒๕๖๒) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ด้วยรูปแบบ CIPPIEST ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมิน กระบวนการจัดการเรียนการสอนมหาบัณฑิตมีความเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

1.4 ผลการประเมินหลักสูตรฯ ด้านผลผลิต โดยภาพรวมมีความ เหมาะสมในระดับ มากที่สุด เนื่องมาจากการดำเนินงานของหลักสูตรมีการประเมินคุณภาพทุกกระบวนการ ตั้งแต่การ นำผลการประเมินหลักสูตรฯ มาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร การประเมินผลการสอน การประเมิน คุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา การนำผลประเมินมา พัฒนาการดำเนินการของหลักสูตรทำให้ผลผลิตของหลักสูตรฯ เป็นที่ยอมรับจากผู้ใช้มหาบัณฑิต พบว่า มหาบัณฑิตสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่เรียนไปใช้ในการทำงานได้เป็นอย่างดี ผู้ใช้ มหาบัณฑิตมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากหลักสูตรมาพัฒนา วิชาชีพ สามารถสอบเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษาศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารองค์กร นักวิชาการขององค์การปกครองท้องถิ่น ที่มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับจากสังคม ดังเช่นคุณลักษณะ บัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาที่พึงประสงค์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร (๒๕๖๓) ประกอบไปด้วย มีความรู้ความสามารถในสาขาชีพ มีทักษะในการบริหารจัดการ การแก้ปัญหาและนำความรู้ไป ประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ ทั้งต่อตนเอง และสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตสำนึกต่อหน้าที่ ของตนเองและ ส่วนรวม มีความใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องมีบุคลิกภาพที่ดี มีความ สุขภาพเรียบร้อย มีวินัยและมีภาวะความเป็นผู้นำ มีทักษะในการสื่อสาร ทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศอื่น ๆ รวมถึงการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ มีความคิดสร้างสรรค์ คิด วิเคราะห์ และมีวิสัยทัศน์ มีความรักในท้องถิ่น และมีจิตสำนึกในการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีสุขภาพ พลานามัยสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภจิภา ภูมิโคกรักษ์ และ คณะ (๒๕๕๙) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามมุมมองของผู้ใช้บัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ แห่งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้ใช้บัณฑิตระดับปริญญาตรี โท และเอก มีความต้องการโดยรวมอยู่ ใน ระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับภารดี อนันต์นาวิ (๒๕๕๘) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมิน หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ.๒๕๕๔ มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านผลด้านผลผลิตโดยรวมและรายด้านโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

เมื่อพิจารณารายด้านคุณลักษณะของคณาจารย์บัณฑิตที่จบการศึกษาและไปปฏิบัติงานในหน่วยงานต่างๆอยู่ในระดับมากที่สุด

2. จากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า หลักสูตรฯ ควรมีการพัฒนารายวิชาใหม่เพิ่มเติม หรือมีการปรับปรุงเนื้อหาในรายวิชาที่เปิดสอนให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันสำหรับหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา ที่จะปรับปรุงหลักสูตรในปี พ.ศ.2566 เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งนักศึกษาที่เรียนต้องได้รับความรู้จากบทเรียนและอาจารย์ที่ให้ความรู้ตรงตามหลักสูตร และสอดคล้องกับสภาพการบริหารการศึกษาในปัจจุบันในการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดเชื้อไวรัสโคโรนา โควิด-19 ซึ่งสอดคล้องกับชัยงค์ พรหมวงศ์ (2564) ได้กล่าวว่า การจัดการศึกษาไทยจำเป็นต้องศึกษาบริบทเพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาแผนการศึกษา (ระบบการศึกษา) ที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาคนไทยให้เป็นคนไทย ภายใต้บริบทไทยเพื่อผลิตคนไทยให้เป็นคนไทย คูบริบทประเทศ ขนบธรรมเนียมประเพณี สภาพแวดล้อมเป็นฐานข้อมูล ปรับการเรียนและจัดการเรียนการสอนในยุคโควิดให้เหมาะสม โรงเรียนควรเป็นเวทีจำลองสังคมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ เรียนคิด เรียนทำ เรียนแก้ปัญหา และเรียนการดำรงชีวิตให้เป็นผู้สอนต้องเข้าใจธรรมชาติการเรียนรู้ของมนุษย์ เช่น สิ่งที่ผู้เรียนสนใจหรืออยากรู้ สิ่งที่ผู้เรียนถนัด และคอยส่งเสริมให้ความรู้อยู่ตลอดเวลา มีการเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมหรืองานที่กำลังทำอยู่มาสู่การศึกษา มากกว่าการเรียนภาคทฤษฎี รับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา มีชั่วโมงให้นักศึกษาฟังความรู้ ความคิดเห็นของตนเพียงอย่างเดียว ควรมีการปรับเปลี่ยนบทบาทในห้องเรียนให้ผสมผสาน ประกอบด้วย ครูเป็นผู้นำ ผู้เรียนเป็นผู้นำ และผู้เรียนเป็นกลุ่มผู้นำ ให้ทุกคนมีบทบาทในห้องเรียนเพื่อเกิดการเรียนรู้ใหม่ ๆ มีการจัดระบบการสอนให้สมบูรณ์ และมีการประเมินอย่างครบวงจร ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

จากการประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต จะเป็นประโยชน์ต่อสาขาวิชาการบริหารการศึกษาและพัฒนาการศึกษา ผลการประเมินคุณลักษณะบัณฑิตของสาขาวิชาการบริหารการศึกษาและพัฒนาการศึกษา สามารถนำมาเป็นข้อมูลเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงหลักสูตรและพัฒนาเนื้อหาวิชาหรือกิจกรรมการเรียนรู้ ในหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้มหาบัณฑิตมากยิ่งขึ้นและมาตรฐานวิชาชีพให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งยังนำไปประกอบการพิจารณาตัดสินใจในการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2566 ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF)

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา คุณารักษ์. (2549). *พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร*. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 และเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: บริษัท วงศ์สว่างพับลิชชิง แอนด์ พรินติ้ง จำกัด
- ฉันท ชาติทอง. (2550). *เทคนิคการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. นครปฐม : เพชรเกษมการพิมพ์
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2564). *เสวนาหัวข้อ "นวัตกรรมการเรียนการสอน New Normal of Teaching and Learning"* เมื่อวันพุธที่ 10 มีนาคม 2564 เวลา 13.30 น. กิจกรรม EDU Coworking.
- คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. จาก <https://www.edu.chula.ac.th/node/1850> ค้นเมื่อวันที่ 28 มกราคม 2565
- เชษฐภูมิ วรณไพศาล. (2561). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาวิชาเอกสังคมศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2556) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. *วารสารศิลปากร ศึกษาศาสตร์วิจัย*, 10(2), 139-151
- นิสากร ชูชาติ. (2555). *การประเมินหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาเผยแผ่ คณะพุทธศาสตร์ สถาบันธรรมชัย จังหวัดปทุมธานี*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรังสิต.
- บงกช เอี่ยมชื่น. (2555). *การประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2550)* บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พิสนุ ฟองศรี. (2550). *การประเมินทางการศึกษา: แนวคิดสู่การปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: พรอพเพอร์ตี้พริ้นท์.
- พจนีย์ มั่งคั่ง และคณะ. (2561). การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง ปี พ.ศ. 2559) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์. *วารสารวิชาการหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 10(28), 243-255.
- ภาวดี อนันต์นาวี. (2558). การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2554 มหาวิทยาลัยบูรพา. *วารสารบริหารการศึกษา มศว*. 12(23) กรกฎาคม – ธันวาคม, 98-107.
- มหาวิทยาลัยนครพนม. (2563). *รายงานประจำปี 2563 มหาวิทยาลัยนครพนม*, จาก https://www.npu.ac.th/annual_report/2563 ค้นเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2564.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. (2563). *คุณลักษณะบัณฑิต*, จาก <http://grad.snru.ac.th/admission/คุณลักษณะบัณฑิต>. ค้นเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2564.

- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์. (2562). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏด้วยรูปแบบ CIPPIEST. วารสารมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ, 5(2), 19-36.
- วลัยพร ทองหยอด. (2554). การประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงใหม่.
- ศุภจิภา ภูมิโคกรักษ์ และคณะ. (2559). คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามมุมมองของผู้ใช้ บัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. พยาบาลสาร. (ฉบับพิเศษ), ธันวาคม 151-161.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2562). นโยบายและยุทธศาสตร์ การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563-2570 และแผนด้าน วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563-2565. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2553). วิธีวิทยาการประเมินศาสตร์แห่งคุณค่า. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุเทพ อ่วมเจริญ. (2555). การพัฒนาหลักสูตร ทฤษฎีและการปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 5. นครปฐม: โรง พิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อัจฉรา เทียนทอง. (2557). การประเมินหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการพยาบาล ควบคุมการติดเชื้อโรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย รามคำแหง.
- Doll, c. R. (1974). *Curriculum Improvement*. (3rd ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), pp. 607-610.
- Taba, H. (1962). *Curriculum development: theory and practice*. New York: Brace & World.
- Madaus, George F. and Daniel L. Stufflebeam. (1988). *Educational Evaluation : Classic Works of Ralph W. Tyler*. London: Kluwer Academic Publishers.
- Stufflebeam, Danial L. (2000). "THE CIPP MODEL FOR EVALUATION." in *Evaluation ModelsViewpoints on Educational and Human Services Evaluation*. 2nd ed. Boston: Kluwer Academic Publishers.
- Stufflebeam, Danial L. and Chris L.S.Coryn. (2014). *Evaluation Theory, Models, & Application*. SanFrancisco: Jossey-Bass.

